

PYHÄN NEKTARIOS EGINALAISEN VAIHEIKAS ELÄMÄ

TT Hannu Pöyhönen

Varhaisvuodet

Pyhä Nektarios syntyi Traakian maakunnan Silimvriassa 1.10.1846 ja sai kasteessa nimekseen Anastasios. Hänen vanhemmillaan, Dimos ja Vasiliki Kefalaksella, oli kaiken kaikkiaan 7 lasta, joista Anastasios oli viides.

Anastasioksen kasvatuksesta, myös kristillisestä, huolehti lähes kokonaan hänen hurskas äitinsä. Jo 5-vuotiaana Anastasios osasi ulkoa suuren määrän pyhille seipitetyjä tropareita! Kutsutus papiksi tulosta näkyi pojassa selvästi jo varhain.

Anastasioksen opintie alkoi Silimviassa, jossa oli kuitenkin mahdotonta jatkaa kansakoulua pidemmälle. Koska Anastasios halusi oppia lisää tullakseen teologiksi ja opettaakseen muille Jumalan käskyjä, hän päätti lähteä Konstantinopoliin. Laivan kapteeni ei halunnut ottaa köyhän perheen poikaa mukaan, koska tällä ei ollut rahaa, mutta ilman tätä moottorit eivät suostuneet käynnistymään eikä laiva siten lähtemään satamasta! Lipuntarkastus tuotti Anastasiokselle ongelmia, mutta sen yhteydessä hän tapasi laivalla tulevan hyväntekijänsä, Ioannis Horemiksen, sukulaispojan, joka kiinnitti huomiota hänen poikkeukselliseen vilpittömyyteensä.

Anastasios meni Konstantinopolissa töihin erääseen kauppapuotiin kehnolla sopimuksella, kulki rääsyissä ja näki nälkää. Hän halusi edes kirjoittaa kärsimyksistään jollekulle tutulle. Koska se ei kuitenkaan ollut käytännössä mahdollista, hän kirjoitti kirjeen “Herralle Jeesukselle Kristukselle taivaassa”. Kirje joutui poikaa säälivän naapurikaupiaan käsiin sillä seurauksella, että tämä toimitti hänelle ruokaa ja vaatetta.

Anastasios tutki pyhien elämäkertoja ja opetuksia sekä kirjoitti niitä puodissa pakkaamiensa tupakka-askien sisäkansiin! Kahdenkymmenen vuoden iässä Anastasios muutti Hioksen saarelle, jossa hän hyveellisyytensä ja esimerkillisyytensä takia sai kiinnityksen kansakoulun opettajan toimeen. Tätä tehtävää hän hoiti menestyksellisesti 7 vuotta.

Munkki diakonina opin tielle

Hioksella Anastasios meni 27 vuoden iässä luostariin (Nea Moni), jossa hänet vihittiin munkiksi 7.11.1876 nimellä Lasaros. Hän oli silloin 30-vuotias. Hän harjoitti luostarissa kovaa askesia ja voitti hyveellisellä elämällään koko veljestön rakkauden. Hioksen metropoliitta Gregorios vihki Lasaroksen diakoniksi 2 vuotta myöhemmin, 15.01.1877, ja antoi hänelle uudeksi nimeksi Nektarios.

Maine isä Nektarioksen hyveellisyydestä ja hengellisestä viisaudesta levisi laajalle, mistä syystä myös Ioannis Horemis kuuli hänestä ja saapui tapaamaan häntä. Ioannis Horemis oli niin vaikutettu isä Nektarioksesta, että rohkaisi häntä jatkamaan opintoja ja lupasi ottaa kontolleen niistä koituvat kustannukset.

Isä Nektarios suoritti Ateenassa oppikoulun sekä meni sitten Horemiksen ehdotuksesta ja hänen suosituskirjeensä saattelemana Egyptin Aleksandriaan patriarkka Sofronioksen luo. Patriarkka Sofronios kiintyi heti pyhään, ryhtyi isällisesti hänen suojelijakseen ja lähetti hänet Ateenaan suorittamaan teologisia opintoja yliopistossa, jotta hän voisi paremmin palvella Aleksandrian patriarkaattia vaativimmissa kirjallisissa tehtävissä.

Pyhä Nektarios kunnostautui teologisissa opinnoissa ja jäljitteli Ateenassa suuria kappadokialaisia isiä hurskaudessa. Jo toisena vuonna hän sai tunnukseksi merkittävän stipendin vuosikurssinsa parhaana oppilaana. Yliopistossa opiskelijatoverit rakastivat häntä ja pitivät häntä eräänlaisena neuvonantajanaan.

Vihkimyksiä Egyptissä ja paluu Kreikkaan

Teologisten opistojen jälkeen isä Nektarios palasi Aleksandriaan, jossa hänet vihittiin papiksi 23.3.1886 40 vuoden iässä. Viisi kuukautta myöhemmin hän sai arkkimandriitan arvon ja kiinnityksen Kairossa sijaitsevaan Pyhän Nikolaoksen kirkkoon. Lisäksi hänet määrättiin saarnaajaksi sekä patriarkaatin sihteeriksi ja valtuutetuksi Kairossa. Uudessa tehtävässään isä Nektarios toimi antaumuksella laumansa hengelliseksi edistymiseksi, kirkkorakennusten kunnostamiseksi ja myös köyhien auttamiseksi. Hieman vaille 44-vuotiaana, 15.1.1889, hänet vihittiin Libyassa sijaitsevan ja menneisyydestään kuuluisan Pentapoliksen eli viiden kaupungin muodostaman alueen piispaksi.

Metropoliitta Nektariosta alettiin pitää, erityisesti hänen ollessaan vanhan patriarkka Sofronioksen suojeluksessa, tämän varteenotettavimpana seuraajaehdokkaana. Jotkut merkittävät vastaehdotukset alkoivat siksi panetella häntä. He väittivät Sofroniokselle, että hän oli pyrkyri ja karkkyi tämän piispanistuinta. Tästä alkoivat pyhän Nektarioksen vastoinkäymiset sekä häneen kohdistuvat epäluulot ja parjaukset, joita riitti aina hänen elämänsä ehtoapuolelle saakka.

Metropoliitta Nektarios erotettiin virastaan 3.3.1890 “terveydellisten syiden” takia. Heti tämän jälkeen hän lähti itseään puolustamatta Ateenaan, jossa eli äärimmäisessä köyhyydessä. Häneen kohdistuvien epäluulojen takia hän ei onnistunut saamaan mitään kirkollista työtä, koska ei muka ollut Kreikan kansalainen! Erikoisten tapahtumien jälkeen hänet lopulta suositettiin ottamaan hiippakuntasaarnaajaksi Evian saarelle, Halkidan kaupunkiin.

Hiippakuntasaarnaajana ja rehtorina

Pyhän Nektarioksen loattu maine kiiri hänen edellään Evialle, jossa hänen julistustaan kuunneltiin välinpitämättömästi, hymyillen, kommentoiden ja pilkaten. Kahden turhauttavan sunnuntain jälkeen hän päätti luopua tehtävästä, mikäli sama toistuisi vielä seuraavanakin sunnuntaina, sillä se olisi hänelle Jumalan antama merkki.

Ennen ratkaisevaa sunnuntaita pyhä Nektarios sai Egyptistä tuhannen seurakuntalaisen allekirjoittaman kirjeen. Siinä pahoiteltiin tapahtunutta irtisanomista sekä osoitettiin kaipausta ja rakkautta häntä kohtaan. Pyhä ei kuitenkaan näyttänyt kirjettä kellekään, mutta samat ihmiset olivat yksityisesti kirjoittaneet myös eripuolilla Kreikkaa asuville ystävilleen, minkä vuoksi totuus alkoi hiljalleen paljastua kaikille.

Seuraava sunnuntai oli täydellinen menestys sekä saarnan vaikutuksen että väkimäärän suhteen, mistä syystä pyhä Nektarios jatkoi Evialla vielä 2½ vuotta. Evialta lähdettyään hän työskenteli Peloponnesoksen Lakonian alueella saarnaajana, minkä jälkeen häntä pyydettiin Rizarionin, ateenalaisen alempiasteisen kirkollisen oppilaitoksen, rehtoriksi. Tämän tehtävän hän otti vastaan vuonna 1894. Johtokunnan taholta kohtaamiensa alkuvaikeuksien jälkeen pyhä Nektarios toimi Rizarionin koulun rakastettuna johtajana 13 vuotta. Tänä aikana hänen onnistui nostaa koulu yhdeksi aikansa arvostetuimmaksi kirkolliseksi oppilaitokseksi Kreikassa. Samalla hän otti monella tavoin osaa Ateenan kirkolliseen elämään ja kirjoitti lisäksi lukuisia kirjoja. Hän on laatinut yhteensä 41 julkaistua teologista kirjaa tai tutkielmaa!

Pyhä Nektarios erosi rehtorin tehtävästä vuonna 1907 vedoten terveydellisiin syihin ja siirtyi Eginan perustamansa Pyhän Kolminaisuuden naisluostarin suojiin. Hän myös maksoi sen rakentamisesta aiheutuneet kustannukset itse – ensin palkastaan ja myöhemmin eläkkeestään, jonka Rizarionin koulun johtokunta hänelle erityisenä tunnustuksena myönsi.

Maanpäällisen elämän viime vaiheet

Pyhä Nektarios eli Pyhän Kolminaisuuden luostarissa 12 vuotta omistautuen kirjallisiin töihin sekä raskaaseen fyysiseen vaivannäköön luostarin kehittämiseksi. Hänen maineensa pyhänä alkoi levitä, joskin samanaikaisesti myös ankarat panettelut jatkuivat. Lopulta hän sairastui vakavasti ja kärsi valittamatta kovia tuskia 1½ vuotta. Sairauden edetessä luostarin sisaret pakottivat hänet hakeutumaan sairaalahoitoon.

Pyhä Nektarios saapui 30.09.1920 nunna Eufimian saattamana Ateenassa sijaitsevaan sairaalaan nimeltä Areteion. Siellä häneen ei kiinnitetty mitään huomiota, vaan hänet pantiin köyhien vuodeosastolle. Pyhä Nektarios kuoli sairaalassa 5.11.1920. Monet ihmeelliset tapahtumat seurasivat tätä. Kun häntä puettiin kuolinvaatteisiin, hänen käyttämänsä aluspaita sattui koskettamaan vuosikausia halvaantuneena makaavaa miestä, joka parani heti. Huoneeseen myös levisi ylimallinen hyvä tuoksu, joka oli tunnettavissa 6 kuukautta hyvin voimakkaana.

Pyhän Nektarioksen ruumis vietiin kantaen Eginan satamasta luostariin, jotta ihmiset voisivat kantaessaan vielä olla lähellä pyhää esipaimenta. Kantamiseen osallistuneet kokivat raskaan arkun poikkeuksellisen kevyeksi. Hautajaissaattueen edetessä eräs 105 vuotta vanha mies huusi saaren menettäneen kukoistuksensa lähteen. Kuumasta säästä huolimatta pyhän ruumis ei alkanut haista, vaan se säilytti jopa elastisuutensa. Vielä 1½ vuoden päästäkin, kun hauta avattiin nunnien, poliisin ja lääkärin läsnä ollessa, ruumis oli säilynyt täysin turmeltumattomana. Kirkon kanonisoitujen pyhien joukkoon Nektarios liitettiin vuonna 1961.

Jumalanäitiä rakastava valoisa ihmeidentekijä

Pyhä Nektarios tunnetaan erityisesti Kreikassa suurena ihmeidentekijänä. Tästä kertovat monet hänen mukaansa kastetut Nektariokset ja Nektariat. Ehkä kaikkein konkreettisimmin siitä kertoo kuitenkin Eginan, Pyhän Kolminaisuuden luostarin yhteyteen, rakennettu Kreikan suurin kirkko. Se on noussut lahjoitusvaroin, joita ovat antaneet avokätisesti häneltä avun saaneet ihmiset.

Pyhälle Nektariokselle oli ominaista lujä usko ja rakkaus Jumalanäitiä kohtaan. Rukoillessaan hänellä oli tapana kunnioituksesta jopa teititellä häntä! Hän myös kirjoitti Jumalanäidille suuren määrän runoja, koska oli luvannut tälle runon aina, kun hänen esirukouksensa hädässä olevien puolesta kuullaan.

Pyhälle Nektariokselle oli tunnusomaista myös vankkumaton ja valoisa kärsivällisyys raskaidenkin koettelemusten keskellä sekä toivon paneminen Jumalan apuun. Kristuksen nöyryydellä hän kohtasi ihmisten vähättelyn ja halveksunnan. Suuressa rakkaudessaan puutteessa olevia kohtaan hän myös unohti itsensä ja uhrautui näiden puolesta.